

JORDI SERRANO

Director de la Fundació Ferrer i Guàrdia

«L'Església catòlica ha perdut la batalla contra la laïcitat»

Text: Pep Martí Foto: Ivan G. Costa

Com valora el resultat de les eleccions generals?

● Com que la gent hi ha anat, ells no tornen, que és l'important. No tinc clar, però, si els resultats servirán per tenir una dreta raonable o si tornarem a tenir una oposició d'extrema dreta quatre anys més. Ara bé, més enllà d'aquest primer fet, a mi m'hauria agradat molt que Esquerra Republicana hagués obtingut vuit diputats, i que Iniciativa per Catalunya hagués pujat a tres.

Què poden suposar aquests resultats per afirmar una política diferent de relacions amb l'Església?

● M'agradaria molt que l'esquerra s'adonés d'una vegada que el nucli ideològic de la reacció — cristalls de quars, en termes d'Elias Canetti — és l'Església. Voldria que d'una vegada el Govern espanyol trenqués el Concordat de 1953 i els acords concordataris de 1976 i 1979 i deixés de finançar amb diners públics la Conferència Episcopal Espanyola. Seria el moment ja de deixar de fer adoctrinament religiós a les escoles.

Cada vegada hi ha més veus que clamen per una denúncia del Concordat amb la Santa Seu.

● És que és un tema que clama al cel. Els actuals acords concordataris són una reafirmació dels que es van signar el 1953, en ple franquisme. Crec que hem de replantejar-nos moltes coses. Els homes de la República tenien raó. Pensem que un home com el pare Tusquets va ser a l'acte d'obertura del camp nazi de Dachau i, en tornar l'any 1933, va dir: «Això és el que cal fer a Espanya!».

El president del Govern va dir que, en cas de guanyar, posaria els

punts sobre les is als responsables de la Conferència Episcopal. Ho creu?

● Sóc escèptic sobre la possibilitat que Rodríguez Zapatero faci efectiva la separació entre l'Església catòlica i l'Estat. S'ha demostrat que a un Govern d'Espanya li és més fàcil oposar-se a l'imperi dels Estats Units — retirada de tropes de l'Iraq — que enfrontar-se a l'Església. Totes aquelles persones d'esquerres que minimitzen el poder de l'Església catòlica a Catalunya i a Espanya, que s'ho facin mirar.

Escola Moderna
«El seu missatge és vigent: en coeducació, en la relació amb la natura, amb l'entorn social»

La laïcitat està en perill?

● No, en absolut. Això és una altra cosa. L'Església ha perdut la batalla. Espanya ja ha deixat de ser el país catòlic que deien que era. A Catalunya només un 10% de la població va a missa setmanalment i entre els joves no arriba a un 1,5%. S'ha produït un gran canvi social. I, de joves que vagin regularment a missa, pràcticament, no n'hi ha.

Comparteix l'opinió que la jerarquia catòlica catalana és clarament diferent de l'espanyola?

● No hi estic d'acord. L'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Martínez Sistach, no va assistir a la manifestació contra el Govern del desembre passat a la plaça Colón de Madrid, organitzada pel cardenal Rouco, però hi va enviar una adhesió. No hi veig la diferència. És més un desig d'alguna gent que una dada objectiva.

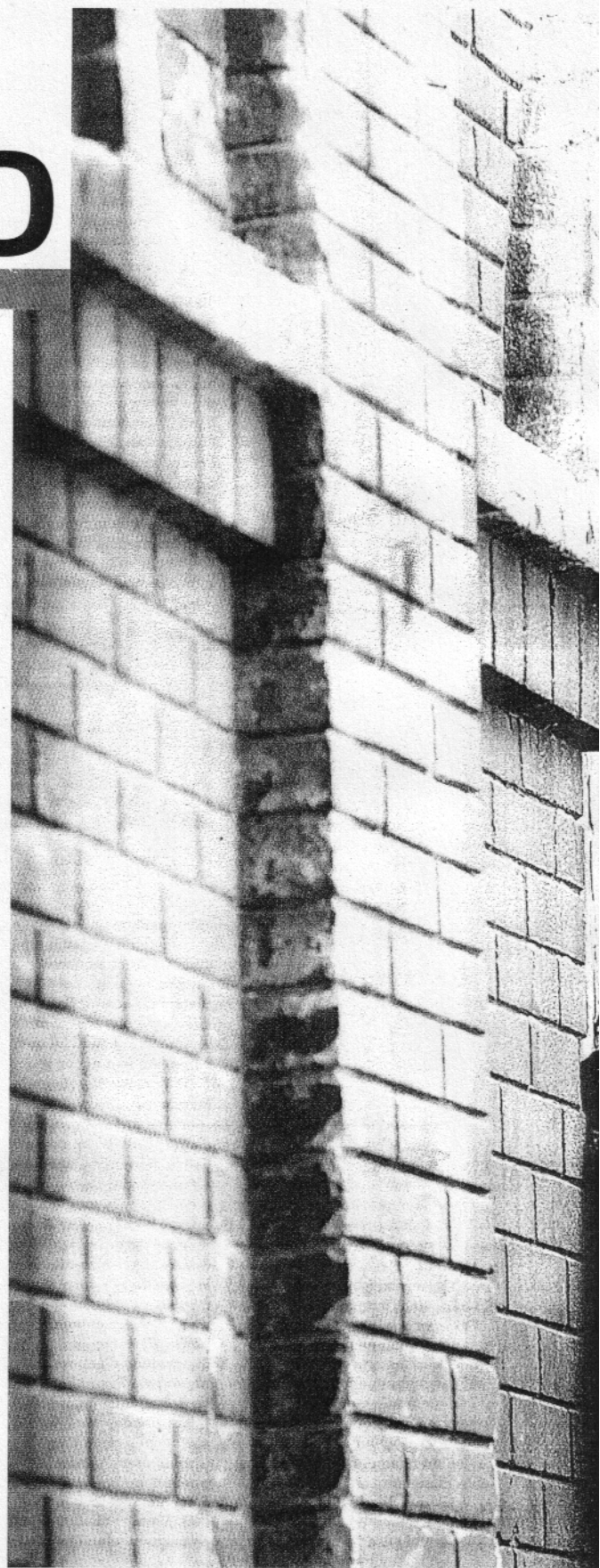
L'Institut d'Anàlisi Social i Polítiques Públiques de la fundació ha estat pioner en l'estudi de la problemàtica dels joves. Fa poc, vostè parlava en un article de la necessitat d'un ministeri de Joventut i Habitatge.

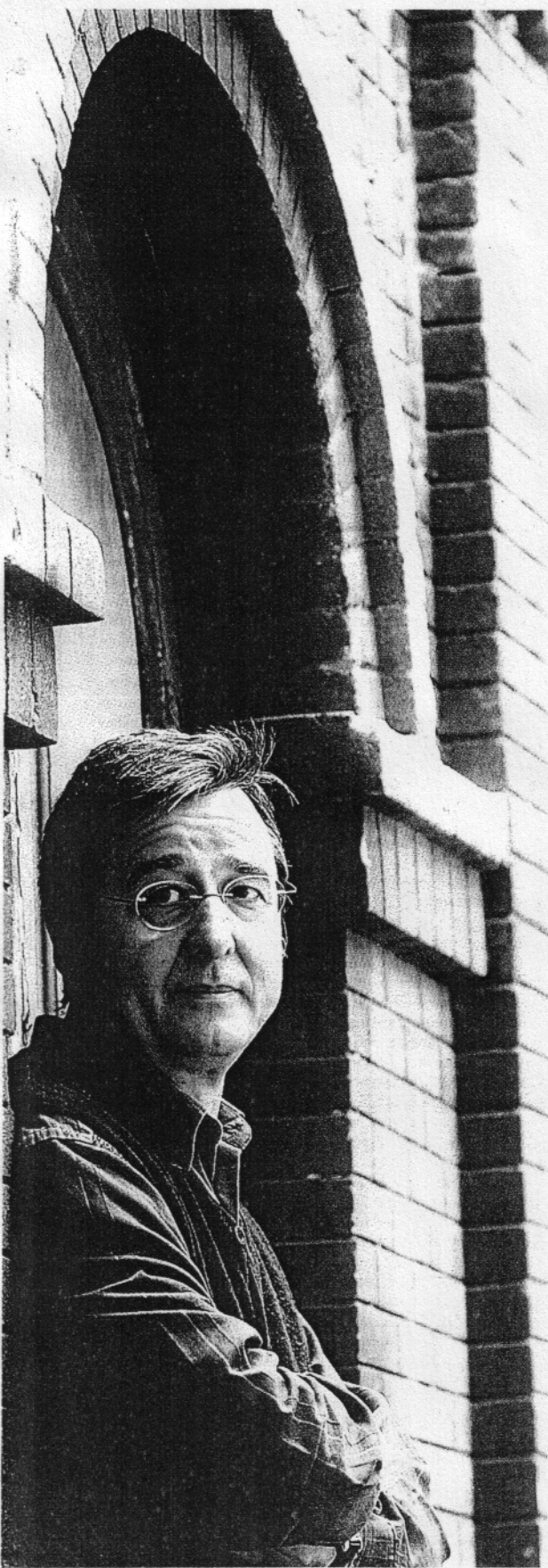
● Sí, perquè la política juvenil em sembla una de les grans prioritats d'Estat. Quan parlem de la realitat dels joves, cal tenir present que la variable de classe no es pot obviar. L'estructura acaba determinant la superestructura. En els joves, hi ha uns nivells d'atur i després de precarietat més elevats que en la resta de la població. Hi ha un 50% de precarietat laboral juvenil. També hi ha més dificultats d'accés a l'habitatge. Si passa tot això, al final es crea una certa cultura juvenil. Els joves arriben a l'emancipació cap als 29-30 anys. Això es pagarà perquè implica una gran dificultat per tenir gent empenedora.

Des de l'observatori que és l'Institut d'Anàlisi Social, on és el perill per a la cohesió social al nostre país?

● En l'ofensiva neoliberal que s'està produint. S'ha acceptat com a gran veritat la necessitat d'abairar els impostos, que els actors polítics proclamen en les campanyes electorals. Això és molt greu perquè una societat cohesionada necessita uns serveis públics potents, cosa que implica dotar-los de més recursos. Si no, podem ser davant d'una situació explosiva. Pensem que som a la cua d'Europa en àmbits com l'educació, la sanitat, la dependència, els ajuts als joves, la política d'habitatge...

Vostès parlen molt d'educació. Què creu que pot aportar el llegat de

QUI ÉS

● **Jordi Serrano (Sabadell, 1958) és director de la Fundació Ferrer i Guàrdia, creada el 1987 i un referent del pensament d'esquerres a Catalunya. Dirigeix també la revista lliurepensadora *Espai de Llibertat*.**

● **Acaba de fer-se càrrec del rectorat de la Universitat Progressista de Catalunya (UPEC), on ha substituït Vicenç Navarro, que el va proposar com a nou rector. La universitat ha consolidat un espai propi després de tres anys de trajectòria.**

Ferrer i Guàrdia? En quins aspectes és encara moderna l'Escola Moderna?

● En molts. En el tema de la coeducació, en la relació entre escola i medi natural, en la relació entre els centres educatius i el medi social. L'Escola Moderna organitzava visites per conèixer l'entorn, la ciutat, feia visites a fàbriques... Destacaria la coeducació de classes socials. El seu missatge és plenament vigent.

Les referències a la millora de l'educació, al valor de l'excel·lència, són molt presents en el debat polític. Quin valor manca en el debat educatiu?

● El de potenciar al màxim les potencialitats del nen. És el que pot donar èxits notables en educació. Una cosa que va fer l'Escola Moderna. A part d'això, creiem que hi ha hagut en educació, però també en altres àmbits, com la sanitat, una greu manca de planificació. En aspectes molt concrets: quants metges necessitem amb vista al futur, quants professionals, etc.

No s'han fet massa lleis d'educació des de la Transició?

● El que ha passat és que, quan la dreta al Govern ha fet una llei, ningú no ha dit res. És normal que l'esquerra faci les seves.

Caldria revisar el model educatiu català?

● L'actual model tenia sentit fa trenta anys, a les acaballes del franquisme. L'escola privada va fer també una tasca substitutòria en molts aspectes, però trenta anys després cal fer possible que tots els catalans tinguin dret a una plaça en una escola pública per als seus fills. Parlem molt de Finlàndia i de models nòrdics. A Finlàndia, hi ha un 2% d'escola privada! I cal reduir dràsticament les ràtios alumne/aula.

Vostè ha estat elegit rector de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya (UPEC) en substitució de Vicenç Navarro. Què suposa aquest canvi?

● La UPEC ha tingut la sort de tenir en les seves tres primeres edicions el mestratge de Vicenç Navarro, que va ser considerat millor professor per la Universitat Johns Hopkins ara fa un any. Va anunciar l'any passat que després de tres anys ho deixaria. I va proposar el meu nom. Jo ja vaig anunciar que seria un rector continuista.

En algun moment se'ls va criticar perquè la UPEC podia ser vista com un competidor d'altres universitats, com la Universitat Catalana d'Estiu.

● Crec que som dos projectes molt diferents. Nosaltres des del començament hem tingut molt clar que ni podem ni volem competir amb la Universitat de Prada. Les dues universitats es dirigeixen a uns objectius diferents i són complementàries. El nostre adversari

Relació Església-Estat «S'ha demostrat que per al Govern espanyol és més fàcil oposar-se als EUA que a l'episcopat»

comú és la despreocupació per la cultura i la política.

Quin balanç fa d'aquests tres anys d'Universitat Progressista i què és el que la feia necessària?

● El balanç és molt positiu. La UPEC va néixer per potenciar una cultura d'esquerres al nostre país més enllà de les conjuntures polítiques. I aposta per la cooperació de totes les forces progressistes catalanes. Sembla mentida, però fins ara no existia un instrument d'aquestes característiques. La universitat vol enfortir els denominadors comuns de l'esquerra catalana, des de la laïcitat fins a l'ètica civil republicana. I hem tingut des de l'inici la preocupació per les coses que amenacen l'Estat del benestar com a tema prioritari.

Això de l'ètica civil republicana... La gent sap què és això?

No. A vegades es confon el civisme amb les normes d'urbanitat. Quan parlem d'ètica civil, volem dir que l'espai públic ha de ser de tots. Jo sóc de Sabadell. En els anys del franquisme, teníem un alcalde que es deia Marceet, que va escriure un llibre que es titulava *Mi ciudad y yo*. Era la concepció d'un poder autoritari que imposava les lleis a una societat segregada. L'ètica civil republicana implica la recuperació del carrer per a la gent. I això

UPEC

«Fins fa tres anys no existia una Universitat Progressista, per crear una cultura d'esquerres al nostre país més enllà de les conjuntures polítiques»

suposa un retorn a l'ètica civil dels anys de la República. Abans del franquisme, hi havia un enorme espai cívic, que es caracteritzava per la preocupació pels béns comuns, per l'amor a la cultura... Un exemple històric de l'aplicació de l'ètica civil republicana el vam tenir en el famós pressupost de cultura de l'Ajuntament de Barcelona de 1908. Aleshores, el sanejament de les arquitectures públiques i el superàvit van permetre unes prioritats que es van concretar en un model nou d'escola pública.

La UPEC ha aconseguit que es trobin segments de l'esquerra catalana diferents en la seva idea de nació.

● Aquest és un tema fonamental. Si una cosa hem tingut clara, és la recerca d'espais comuns sobre la construcció nacional. Per nosaltres, el federalisme i el sobiranisme no són mons distants. En aquest tema, creiem que hi ha tota una generació de l'esquerra catalana que està desorientada. Hi ha tota una tradició del pensament progressista català, amb noms fonamentals com Pi i Margall i Roca i Ferreras, i que han de ser recuperats. Davant el tema nacional, cal una actitud madura i evitar els sectarismes. Dit això, hem de constatar que la UPEC s'ha trobat amb moltes dificultats per donar-se a conèixer en l'espai mediàtic i ha rebut crítiques molt fortes des de la dreta mediàtica.

A França hi va haver una forta polèmica sobre el tema del vel. Des de la laïcitat, com es contempla la presència d'expressions religioses d'altres confessions?

Sobre el tema del vel, cal analitzar per què hi ha persones que duen vel o es tapen. Per mi, és evident que el referent per a les persones d'esquerres ha de ser l'opinió de les feministes dels països àrabs. Hi ha valors universals i no es pot confondre el respecte a les persones amb el fet de posar-se a favor de gent alienada per la religió. Una cosa és clara: els fenòmens nous no han d'implicar privilegis per als de sempre. I crec que tampoc no es pot anar cap a la generalització dels privilegis. La presència de diverses manifestacions religioses implica un seguit de problemàtiques: quan es fa festa? Qui atén qui als hospitals?, etc. L'única solució és la laïcitat com a denominador comú. ●